

Krystyna Konieczna

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
– Książnica Kopernikańska w Toruniu
e-mail: krystyna-konieczna@wp.pl

Proces automatyzacji w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu

Wprowadzenie

Pierwsze próby wprowadzenia automatyzacji do bibliotek naukowych przeprowadzono w Stanach Zjednoczonych w latach 50. XX w. Następnie działania takie zaczęto podejmować również w innych krajach, a automatyzacja zawitała także do bibliotek publicznych. Prace związane z automatyzacją polskich ksiąźnic publicznych przebiegały początkowo powolnie, jednakże ostatnie lata przyniosły spore sukcesy w tej dziedzinie. Przykładem placówki, w której proces ten przebiegał dosyć sprawnie, jest Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu (dalej: WBP – KK).

W WBP – KK, podobnie jak w innych instytucjach pokrewnych, początkiem automatyzacji był jeden komputer. Pierwsza samodzielna stacja robocza pojawiła się tu pod koniec 1989 r. i służyła głównie do prac biurowych. Dopiero po upływie czterech lat podjęto kolejne działania zmierzające do pełnej automatyzacji pracy biblioteki. Pod koniec 1993 r. WBP – KK uzyskała dotację z Państwowego Funduszu Rozwoju Osób Niepełnosprawnych. Dofinansowanie to zostało przeznaczone na zakup sprzętu komputerowego i systemu bibliotecznego dla znajdującego się przy ul. Szczytnej 13 Ośrodka Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych (da-

lej: OCCiN). Na przełomie lat 1994 i 1995 zainstalowano tam komputery, a następnie zaimplementowano system biblioteczny SOWA. Liczba zbiorów znajdujących się w ośrodku pozwoliła na szybkie stworzenie bazy danych oraz zautomatyzowanie procesu ich udostępniania. System ten był eksploatowany do roku 2000, kiedy to został zastąpiony nowym rozwiązaniem – programem bibliotecznym KRUK, umieszczonym na serwerze Microsoft Windows NT¹.

Właściwa automatyzacja w siedzibie biblioteki przy ul. Słowackiego 8 rozpoczęła się na przełomie lat 1994 i 1995. Wówczas zakupiono cztery stacje robocze i przystąpiono do wdrażania popularnego w bibliotekach publicznych systemu bibliotecznego MAK. Wybór tego programu był wynikiem niskich kosztów jego implementacji, jak również tym, że został on opracowany w Bibliotece Narodowej. Ówczesna wersja systemu nie spełniała jednak wszystkich potrzeb WBP – KK w zakresie automatyzacji zbiorów. Ponieważ MAK umożliwiał jedynie usprawnienie procesu ich opracowania, praca w nim ograniczała się w zasadzie do tworzenia nowych rekordów bibliograficznych. System pozwalał także na drukowanie kart katalogowych, które tradycyjnie trafiały do katalogu kartkowego. W rezultacie pracy programu MAK biblioteka miała na bieżąco uzupełniany katalog kartkowy oraz bazę danych dostępną dla użytkowników w Sekcji Informacji Regionalnej, która wykorzystywała omawiany system również do tworzenia bibliografii regionalnej².

Ze względu na nie do końca satysfakcjonujące rezultaty działania programu MAK w 1998 r. podjęto próbę usprawnienia procesów bibliotecznych, opierając się na nowym systemie. W tym celu w 1999 r. testowano jeden z modułów systemu PROMAX, którego producentem była firma Max Elektronik SA. Firma ta przekazała bibliotece do próbnego użytkowania moduł do tworzenia bibliografii. Niestety, po okresie trzech miesięcy program nie został zaakceptowany, ponieważ – jak stwierdzono – był przeznaczony typowo dla bibliotek naukowych³.

¹ R. H. Skudlarski, T. E. Szymorowska, *System biblioteczny MAK – spojrzenie z perspektywy Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Książnicy Miejskiej w Toruniu*, [w:] *Jak automatyzujemy biblioteki publiczne? Materiały z ogólnopolskiej konferencji nt. „Automatyzacja bibliotek publicznych”*, Warszawa/Miedzeszyn, 6–8 listopada 2000 r., Warszawa 2001, s. 149–151.

² Tamże, s. 150.

³ Informacja uzyskana w drodze rozmowy z B. Wilamowską, starszym bibliotekarzem Sekcji Opracowania Zbiorów w WBP – KK, w dniu 6 kwietnia 2009 r. – notatka w posiadaniu autorki.

Z biegiem czasu w WBP – KK liczba komputerów wzrastała. W 2000 r. w książnicy znajdowało się ponad 30 stacji roboczych wraz z serwerem Novell Network, a ponadto funkcjonowała ona jako pełnoprawny węzeł miejskiej sieci światłowodowej TORMAN⁴. Urzeczywistnienie idei o pełnej automatyzacji biblioteki stawało się coraz bardziej realne.

INFOBIBNET – szansą na pełną automatyzację WBP – KK

Dążenie do pełnej automatyzacji wszystkich procesów bibliotecznych WBP – KK było podyktowane zarówno postępem technologii informatycznych, jak i kategorią użytkowników biblioteki. Ponieważ ich przeważającą część stanowili – i do dziś stanowią – studenci, a więc osoby otwarte i zaznajomione z nowoczesnymi technologiami, biblioteka, chcąc sprostać ich oczekiwaniom, musiała zapewnić maksymalny komfort korzystania ze zbiorów.

Dnia 19 października 2004 r. Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego przyjął do realizacji wnioszek w sprawie projektu o nazwie „INFOBIBNET – Informacja – Biblioteka – Sieć”⁵. Wówczas to WBP – KK została włączona w program tworzenia spójnej teleinformacyjnej sieci informacyjno-bibliotecznej, który przewidywał skonstruowanie katalogu centralnego bibliotek samorządowych województwa kujawsko-pomorskiego w oparciu o ideę kooperatywnego katalogowania. Na potrzeby projektu „INFOBIBNET – Informacja – Biblioteka – Sieć” udało się pozyskać fundusze w wysokości 5515 zł ze środków „Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego” (dalej: ZPORR). Inicjatywą zostały objęte wszystkie książki publiczne i pedagogiczne województwa kujawsko-pomorskiego, a WBP – KK stała się centrum zarządzania nią⁶.

Projekt „INFOBIBNET” umożliwił dostosowanie bibliotek samorządowych województwa kujawsko-pomorskiego do nowej roli w dobie społeczeństwa informacyjnego. Dzięki funduszom pozyskanym w jego ramach Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej

⁴ R. H. Skudlarski, T. E. Szymorowska, dz. cyt., s. 149–153.

⁵ *Projekty* [on-line]. Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu [dostęp 30 listopada 2009]. Dostępny w World Wide Web: <http://www4.książnica.torun.pl/archiwum-www/wersja2/projekty.shtml>.

⁶ T. E. Szymorowska, R. Skowrońska-Kamińska, *Biblioteka XXI wieku – projekty modernizacji oraz najnowszych technologii komputerowych w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej*, „Folia Toruniensia” 2006, t. 6, s. 104.

udało się przeprowadzić modernizację budynku, zakupić nowoczesny sprzęt komputerowy oraz zintegrowany system biblioteczny⁷. W bibliotekach samorządowych regionu, czyli w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Bydgoszczy (dalej: WiMBP), Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Bydgoszczy (dalej: PBW) wraz z filiami oraz WBP – KK zaimplementowano z kolei jednolity system biblioteczny. Umożliwiło to realizację zasadniczego celu projektu „INFOBIBNET”, jakim było stworzenie wspólnej bazy bibliotek samorządowych w województwie⁸.

Zintegrowany system biblioteczny PROLIB

W dniu 14 października 2005 r. został ogłoszony przetarg ograniczony na zakup systemu bibliotecznego dla WBP – KK, w wyniku którego dokonano wyboru oprogramowania PROLIB M21. Dnia 3 lutego 2006 r. została zawarta umowa pomiędzy firmą Max Elektron SA – producentem systemu PROLIB M21, a WBP – KK⁹.

System PROLIB w pierwotnej wersji pojawił się na rynku oprogramowania dla bibliotek w 1993 r. Rozwój technologii i potrzeby klientów sprawiły, że od tego momentu był on wciąż rozwijany i unowocześniany (uzyskał m.in. atest ISO 9001:2000 – Certyfikat Systemu Zarządzania Jakością)¹⁰. Wybrany dla WBP – KK system PROLIB M21 jest nową wersją istniejącego systemu PROLIB i został dostosowany do potrzeb formatu bibliograficznego MARC21¹¹. Program ma budowę modułową i opiera się na zasadzie zogniskowania wszystkich procedur bibliotecznych, bibliograficznych i informacyjnych wokół jednej bazy. Polega to na tym, że informacja wprowadzona w jednym miejscu systemu jest natychmiast wi-

⁷ Tamże.

⁸ Informacja uzyskana w drodze rozmowy z J. Klauzą, st. kustoszem, kierownikiem Sekcji Opracowania Zbiorów w WBP – KK, w dniu 3 kwietnia 2009 r. – notatka w posiadaniu autorki.

⁹ Informacja uzyskana w drodze rozmowy z D. Ryszkowską, kierownikiem Samodzielnej Sekcji do spraw Realizacji Umów i Zamówień Publicznych w WBP – KK, w dniu 20 kwietnia 2009 r. – notatka w posiadaniu autorki.

¹⁰ *Certyfikaty i standardy* [on-line]. *System biblioteczny PROLIB, OPAC, MULTIPAC, MARC21, protokół Z39.50* [dostęp 30 listopada 2009]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.prolib.pl/PROLIB?id=95163&p1=62284>.

¹¹ *Max Elektronik. Prezentacja sponsora*. *Biuletyn EBIB* [on-line] 2005, nr 8 (69) [dostęp 30 listopada 2009]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebib.oss.wroc.pl/2005/69/max.php>.

doczna we wszystkich istniejących modułach. Podobna sytuacja zachodzi w momencie wprowadzania jakichkolwiek zmian¹².

Warto dodać, że poza budową modułową system PROLIB M21 występuje w dwóch wersjach: tekstowej i graficznej. W związku z tym część oferowanych w nim modułów jest dostępna w wersji pierwszej, część – w drugiej. Przy zakupie oprogramowania istnieje zatem możliwość wyboru określonych jego modułów. W posiadaniu WBP – KK znajdują się następujące moduły: „Gromadzenie”, „Opracowanie”, „Lokalna Kartoteka Haseł Wzorcowych”, „Wypożyczalnia i Magazyn”, „Udostępnianie”, „Kartoteka Zagadnieniowa” oraz „OPAC”. Wśród wymienionych modułów jedynie „Wypożyczalnia” występuje w wersji tekstowej, pozostałe – w graficznej¹³.

Automatyzacja procesów bibliotecznych WBP – KK w systemie PROLIB M21

Podstawowym procesem w działalności każdej biblioteki jest gromadzenie zbiorów. W Książnicy Kopernikańskiej odpowiadają za to Sekcja Gromadzenia i Ubytkowania Zbiorów oraz Dział Wydawnictw Ciągłych. W systemie PROLIB M21 do realizacji tego procesu został stworzony moduł „Gromadzenie”. Pozwala on na pełną automatyzację działań związanych z planowaniem, zamawianiem, rejestracją wpływów, określaniem budżetów i prowadzeniem akcesji. Podstawę stanowi tu katalog opisów bibliograficznych zapisanych w formacie MARC21. Są one tworzone lub pozyskiwane z baz obcych poprzez protokół Z39.50. Moduł zawiera także katalog kooperantów, czyli danych teleadresowych wszystkich dostawców i odbiorców (filii bibliotecznych). Na podstawie tych zestawień są sporządzane i wysyłane zamówienia, rejestrowane i akceptowane dokumenty wpływu, a także tworzone woluminy. Moduł umożliwia także nadawanie numeru akcesji, sumaryczną ewidencję wpływów oraz wydruk książek akcesji z zawężeniem do typów dokumentów, daty wpływu oraz numerów¹⁴.

¹² *Informator obsługi zintegrowanego systemu bibliotecznego PROLIB M21* [dokumentacja wewnętrzna WBP – KK], s. 4.

¹³ Informacja uzyskana w drodze rozmowy z J. Klauzą...

¹⁴ *Informator obsługi...*, s. 13–14.

Nabyty dokument z nadanym numerem akcesji podlega kolejnemu procesowi, mianowicie opracowaniu. W WBP – KK zajmują się tym Sekcja Opracowania Zbiorów, Dział Zbiorów Specjalnych i Dział Wydawnictw Ciągłych. W systemie PROLIB M21 odbywa się to za pomocą modułu „Opracowanie”. Umożliwia on wprowadzanie do bazy, modyfikowanie bądź usuwanie opisów bibliograficznych. Nowe opisy tworzy się za pomocą kreatorów, czyli narzędzi ułatwiających edycję opisów. Moduł opracowania współpracuje ściśle z modułem „Lokalne Kartoteki Haseł Wzorcowych” (dalej: LKHW), co pozwala na uzupełnianie opisu bibliograficznego hasłami przedmiotowymi i formalnymi zamieszczonymi w LKHW. Moduł ten, podobnie jak „Gromadzenie”, działa na podstawie protokołu Z39.50, umożliwiającego import opisów z baz zewnętrznych.

W tym miejscu należy wspomnieć, że system PROLIB M21 pozwala operatorom systemu na autoryzację stworzonych bądź skorygowanych opisów. Rekordy bibliograficzne są powiązane z rekordami egzemplarza, w których określa się sposób nabycia, księgę akcesji, inwentarz, znak miejsca, lokalizację oraz wypożyczalnie fizyczne. W przypadku wydawnictw ciągłych tworzone są rekordy zasobu – wynika to z dużej liczby egzemplarzy podporządkowanych jednemu opisowi bibliograficznemu. Po przydzieleniu egzemplarza i nadaniu numeru identyfikacyjnego można drukować naklejki z kodem kreskowym. Dokumenty oznaczone w ten sposób umożliwiają elektroniczną rejestrację udostępniania¹⁵.

Etap opracowania zbiorów dotyczy zarówno opracowania formalnego, jak i przedmiotowego. Opracowanie przedmiotowe sprowadza się do określenia charakterystyki wyszukiwawczej dokumentu, czyli przypisania haseł odzwierciedlających treść. System PROLIB M21 zawiera odpowiedni do tego celu – wspomniany już – moduł, noszący nazwę „Lokalna Kartoteka Haseł Wzorcowych”. Dzięki użyciu kreatorów umożliwia on tworzenie rekordów haseł: nazwy osobowej, korporatywnej, imprezy, tytułu, nazwy pospolitej, geograficznej bądź formalnej. Moduł pozwala także na importowanie haseł z bazy Biblioteki Narodowej. Odbywa się to poprzez indeksy zapytań. Po otrzymaniu listy odpowiedzi możliwy jest wybór odpowiedniego rekordu i jego zapisanie w LKHW. Pozyskany tą drogą rekord można też aktualizować¹⁶.

Kolejny moduł, który został zaimplementowany przez WBP – KK, to „Kartoteka Zagadnieniowa”. Jest on wykorzystywany przez OCCiN i obec-

¹⁵ Tamże, s. 20.

¹⁶ Tamże, s. 23–24.

nie służy jako warsztat pracy dla bibliotekarzy, którzy mają kontakt ze specyficzną grupą użytkowników – osobami niepełnosprawnymi. Kartoteka zawiera opisy bibliograficzne artykułów z czasopism specjalistycznych oraz prac zbiorowych i jest wykorzystywana do tworzenia bibliografii dziedzinowej z zakresu pedagogiki specjalnej. Opisy zamieszczone w module „Kartoteka Zagadnieniowa” nie są jeszcze dostępne dla użytkowników poprzez OPAC¹⁷.

Wśród wybranych przez Książnicę Kopernikańską modułów systemu PROLIB M21 znajduje się również moduł „Wypożyczalnia i Magazyn”. Jest on wykorzystywany w Dziale Udostępniania. Jak już wcześniej wspomniano, występuje on w wersji tekstowej i umożliwia pełną automatyzację wszystkich czynności związanych z rejestracją czytelników, wypożyczeń, zwrotów, prolongat i rezerwacji. Identyfikowanie użytkowników odbywa się za pomocą kodów kreskowych¹⁸. System na bieżąco przekazuje informacje o niezwróconych w terminie dokumentach i automatycznie nalicza kary, a nawet wprowadza blokadę konta. Dzięki niemu możliwe jest automatyczne generowanie korespondencji e-mailowej do czytelnika z przypomnieniem o terminie zwrotu książki.

Po zarejestrowaniu w module „Wypożyczalnia” użytkownik otrzymuje swój unikalny systemowy identyfikator („Id czytelnika”). Ma on postać kodu kreskowego nadrukowanego na karcie bibliotecznej. Wszelkie dokonywane przez użytkownika wypożyczenia, zwroty i prolongaty są realizowane za pośrednictwem „Id czytelnika” i zapisywane w historii czytelnika. Dzięki temu możliwe jest prowadzenie statystyk i raportów. Ponadto moduł jest wyposażony w opcję „przekazania do/z magazynu”, pozwalając na rejestrację przepływu dokumentów oraz automatyczne pojawienie się informacji o dostępności publikacji w OPAC¹⁹.

Ostatnim ogniwem w procesach bibliotecznych, niezwykle ważnym dla użytkowników biblioteki, jest tworzenie publicznie dostępnego katalogu on-line. Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska wraz z systemem bibliotecznym zaimplementowała również moduł zwany „OPAC WWW”. Jest on uzupełnieniem programu PROLIB M21 o interfejs WWW i pozwala na prezentację zasobów wszystkich bibliotek pra-

¹⁷ Informacja uzyskana w drodze rozmowy z J. Klauzą...

¹⁸ *Wypożyczalnia i magazyn* [on-line]. *System biblioteczny PROLIB, OPAC, MULTIPAC, MARC21, protokół Z39.50* [dostęp 30 listopada 2009]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.prolib.pl/PROLIB?id=95208&p1=62284>.

¹⁹ *Informator obsługi...*, s. 26–28.

cujących we wspólnej bazie za pośrednictwem strony WWW WBP – KK. Obecnie OPAC rejestruje zasoby następujących placówek: Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej wraz z filiami, Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bydgoszczy oraz Pedagogicznej Biblioteki Publicznej w Bydgoszczy wraz z filiami. Warto wspomnieć, że katalog on-line zaczął działać już od momentu przeprowadzenia pierwszej konwersji zbiorów. System ma wspólną bazę dla pracowników i użytkowników, co oznacza, że każdy nowy opis bibliograficzny, zaraz po wprowadzeniu, jest natychmiast widoczny dla czytelnika²⁰. Podobnie jak w przypadku innych bibliotek, katalog umożliwia zarówno jednoczesne przeszukiwanie zasobów wszystkich placówek kooperujących, jak i zażyczenie wyszukiwania do zbiorów konkretnej biblioteki²¹.

Wyszukiwanie w OPAC odbywa się za pomocą zdefiniowanych wcześniej indeksów zawartości (tytuł, autor, seria, przedmiot). Istnieje także możliwość ograniczenia wyszukiwania do wskazanego typu dokumentu. Zawartość bazy mogą przeglądać wszyscy użytkownicy, zarówno zarejestrowani, jak i niezarejestrowani w bibliotece. Lista rezultatów wyszukiwania jest prezentowana w porządku alfabetycznym. Poza danymi bibliograficznymi w systemie są wyświetlane informacje o przeznaczeniu, położeniu i dostępności dokumentu. Użytkownik zarejestrowany w bibliotece otrzymuje dostęp do zdalnej kontroli prywatnego konta i za pośrednictwem OPAC może dokonywać zamówień materiałów, a także rezerwacji i prolongaty wypożyczeń. Za pomocą systemu PROLIB M21 możliwe jest również przesyłanie informacji do użytkownika o zmianie statusu dokumentu oraz etapie realizacji konkretnego zamówienia²².

Implementacja systemu PROLIB M21 a dotychczasowa działalność bibliograficzna WBP – KK

Zakup nowego zintegrowanego systemu bibliotecznego wiązał się z licznymi przeobrażeniami i reorganizacją dotychczasowych prac bibliotecznych. Bez wątpienia zmiana oprogramowania nie mogła nastąpić z dnia na dzień. Wymagało to racjonalnego zaplanowania procesu jego

²⁰ Informacja uzyskana w drodze rozmowy z J. Klauzą...

²¹ *Wypożyczalnia i magazyn...*

²² Tamże.

wdrożenia. Podstawowym aspektem było przeszkolenie operatorów systemu PROLIB M21. W związku z powyższym w WBP – KK jego implementacja odbywała się etapami. Pierwszym krokiem było pobranie w czerwcu 2006 r. bazy z dotychczas funkcjonującego systemu MAK. Baza ta miała być wprowadzona do nowego programu poprzez konwersję danych bibliograficznych. Proces ten był przeprowadzany przez producenta systemu PROLIB M21 – firmę Max Elektronik SA²³. Ponieważ MAK funkcjonował w bibliotece od końca 1994 r., baza ta zawierała aż 186 246 rekordów bibliograficznych²⁴. Ich utrata mogła spowodować zaprzepaszczenie kilku lat pracy bibliotekarzy, dlatego w następnym etapie implementacji (w lipcu tego samego roku) odbyły się szkolenia dla pracowników biblioteki. Miały one na celu zapoznanie ich z pracą w nowym systemie bibliotecznym i dotyczyły standardu MARC21 dla różnych typów dokumentów oraz obsługi systemu zarówno przez bibliotekarzy systemowych, jak i informatyków²⁵.

Kolejny etap wdrażania systemu polegał na przeprowadzeniu konwersji dotychczasowej bazy Książnicy Kopernikańskiej do systemu PROLIB M21, co odbyło się na przełomie sierpnia i września 2006 r. Dzięki konwersji bazy MAK udało się zachować stworzone dotychczas opisy bibliograficzne. Następnie rozpoczęto pracę w nowym systemie bibliotecznym. Podjęła ją zarówno Książnica Kopernikańska, jak i pozostałe biblioteki objęte projektem „INFOBIBNET”²⁶.

Praca w nowym systemie wymagała ciągłej nauki i zapoznawania się z jego możliwościami przez pracowników. Rekordy, które znalazły się w nowej bazie danych drogą konwersji, musiały być dostosowane do nowego formatu MARC21. Konieczna była korekta tych rekordów. W lipcu 2007 r. została przeprowadzona kolejna konwersja bazy danych systemu SOWA, należącej do bibliotek bydgoskich, która sprawiła najwięcej kłopotu. Kolejnym etapem implementacji systemu PROLIB M21 było przeprowadzenie we wrześniu 2007 r. konwersji bazy należącej do OCCiN. Należy przypomnieć, że baza ta była tworzona w systemie KRUK, co powodowało konieczność jej dostosowania do potrzeb jednolitego systemu bibliotecznego²⁷.

²³ Informacja uzyskana w drodze rozmowy z J. Klauzą...

²⁴ Dane z bazy systemu bibliotecznego MAK WBP – KK, stan na dzień 8 kwietnia 2009 r.

²⁵ Informacja uzyskana w drodze rozmowy z J. Klauzą...

²⁶ Tamże.

²⁷ Tamże.

Jednym z przełomowych momentów było wdrożenie Działu Udostępniania do pracy w zintegrowanym systemie. Nastąpiło to w październiku 2007 r. Był to czas niezwykle pracowity dla Wypożyczalni. Jak wiadomo, w październiku rozpoczyna się nowy rok akademicki i duża liczba studentów zapisuje się do biblioteki, aby móc korzystać ze zbiorów. Proces rejestracji został zautomatyzowany. W miejsce starych papierowych kart bibliotecznych zaczęto wydawać nowe – plastikowe, zawierające kod kreskowy z „Id czytelnika”. Był to niewątpliwie moment, który zrewolucjonizował prace w bibliotece. Do tej pory jednak jest również prowadzona tradycyjna forma rejestracji wypożyczeń, co wynika z tego, że część księgozbioru nie jest jeszcze wprowadzona do bazy²⁸.

Podsumowanie

Podsumowując dotychczasowe osiągnięcia WBP – KK na gruncie automatyzacji, należy wskazać, że na koniec 2008 r. biblioteka była wyposażona w 150 komputerów oraz 50 terminali typu Sun Ray – wykorzystywanych zarówno przez bibliotekarzy, jak i użytkowników²⁹. Baza zintegrowanego systemu bibliotecznego PROLIB M21 osiągnęła w tym samym czasie liczbę 392 594 rekordów bibliograficznych³⁰, księgozbiór biblioteki zaś liczył 835 913 jednostek bibliotecznych³¹. W 2008 r. zarejestrowano więc przyrost bazy o ok. 13 040 rekordów bibliograficznych. Z racji tego, że jest to wspólna baza książnic samorządowych województwa kujawsko-pomorskiego, każda z placówek wykonała inną pracę, a tym samym osiągnęła inne wyniki, jeśli chodzi o uzupełnianie bazy w roku 2008. I tak, w WBP – KK zostało opracowanych 6617 opisów bibliograficznych, co stanowiło 50,7% wszystkich opisów wprowadzonych do bazy w 2008 r. Efektem pracy WiMBP było 4314 opisów, czyli 33,2% całości zasobu, PBW zaś – 2109 opisów, a więc 16,1% ogółu opisów³².

²⁸ Tamże.

²⁹ Informacja uzyskana w drodze rozmowy z R. Kaliszukiem i S. Mirowskim, pracownikami Działu Informatycznego w WBP – KK, w dniu 15 kwietnia 2009 r. – notatka w posiadaniu autorki.

³⁰ *Raport statystyczny bazy produkcyjnej PROLIB M21 za 2008 r. w WBP – KK* [dokumentacja wewnętrzna WBP – KK].

³¹ *Zestawienie statystyczne za 2008 r. w WBP – KK* [dokumentacja wewnętrzna WBP – KK].

³² Informacja uzyskana w drodze rozmowy z J. Klauzą...

Warto w tym miejscu wspomnieć, że do wspólnej bazy danych trafiają także nabytki filii WBP – KK zakupione od połowy 1995 r. oraz wszystkie zbiory OCCiN. W roku 2009 planowane jest uzupełnienie systemu PROLIB M21 o wszystkie „stare” zbiory (sprzed 1995 r.) znajdujące się w posiadaniu poszczególnych filii WBP – KK³³.

Jak nietrudno zauważyć, trwający od roku 1989 długoletni proces automatyzacji Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej jest już obecnie bardzo zaawansowany. Należy stwierdzić, że w dużej mierze zakończył się on sukcesem. Osiągnięcie takie świadczy o tym, że zarówno dyrekcja, jak i pracownicy, a przede wszystkim sama opisywana biblioteka – sprostały wymogom, jakie niesie doba informacji.

▼

**The process of automation in Wojewódzka Biblioteka
Publiczna – Książnica Kopernikańska in Toruń**
Abstract

Library automation offers many opportunities to improve service to library. Among other benefits, it makes materials easier to locate as well as allows staff to better serve users by facilitating a multitude of staff tasks such as acquisitions, cataloguing, circulation and reference. On the other hand, the financial and staff commitment needed to move to an automated system or from one system to another is substantial and long-lasting. The article describes reorganization of the library and information system of Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska in Toruń. The beginnings of automation in this library date back to the late 1980s. The process has been realized since then. The resulting changes have affected all library departments and library processes – from collection through cataloguing to lending and scientific information services. At present the library has already implemented the new system, however as a part of the future plans the introduction of library branches is expected.

³³ Tamże.

▼